

Toegankelijke politiek

Hoe vergroten we politieke participatie door mensen met een beperking?

1. Waarom is politieke participatie belangrijk?

Toegankelijke politiek loont, de samenleving heeft er baat bij. Aan de ene kant verbetert de kwaliteit van besluitvorming in de samenleving en politiek als mensen met een beperking participeren. Hun ervaringen, kennis en expertise worden namelijk benut. Aan de andere kant leveren zij met hun activiteiten als actieve burgers een bijdrage aan de inrichting van de samenleving. Een meer inclusieve samenleving en de kwaliteit van democratie zijn hierbij gebaat.

2. Wat willen wij bereiken?

Als Gelderse denktank 'Toegankelijke politiek' streven wij een grotere participatie van mensen met een beperking in de samenleving en de politiek na. Onze democratie heeft kritische en betrokken burgers nodig die zich willen inzetten voor het publieke belang en zich tegelijkertijd als persoon ontwikkelen.

In de Grondwet is vastgelegd dat democratisch burgerschap geldt voor alle burgers. Echter, zijn er factoren waardoor de invulling hiervan door mensen met een beperking (lichamelijk, psychisch, verstandelijk of anderszins) soms wordt bemoeilijkt. Wat kunnen wij doen om gemeenten, politieke partijen en organisaties bewust te maken van het belang van een toegankelijker samenleving? Hoe kunnen wij mensen met een beperking stimuleren en faciliteren om als volwaardig burger aan de samenleving en de politiek deel te nemen?

Onze denktank, met leden die een beperking en affiniteit met de politiek delen, heeft de uitdaging op zich genomen om met een antwoord op deze vraag te komen. Wij willen zowel mensen met een beperking zelf als gemeenten en politieke partijen met dit manifest stimuleren om actie te ondernemen.

3. Over wie gaat het?

Mensen verschillen in achtergrond en soms hebben zij beperkingen die sterk uiteenlopen. Zij hebben soms een 'anders denkend hoofd en/of anders werkend lichaam'. Die beperkingen in bijvoorbeeld horen, zien of bewegen kunnen hun deelname aan de samenleving belemmeren. Daarnaast kunnen misvattingen en een verkeerde houding vanuit 'de buitenwereld' leiden tot een negatief beeld over de mogelijkheden van mensen met een beperking.

Wij vinden dat de kwaliteiten van mensen met een beperking beter benut kunnen worden in en door de samenleving. Mensen met een beperking krijgen vaak de indruk dat de politiek niet op hen zit te wachten, voelen zich niet serieus genomen of ervaren dat men slechts gezien wordt als deskundige op het gebied van 'gehandicaptenzaken'.

Daarnaast moeten er keuzes worden gemaakt: Waaraan besteden zij tijd en energie? Er moet veel geregeld worden als je een beperking hebt en je graag aan de politiek wil deelnemen. Een meer toegankelijke politiek is dus voorwaarde voor meer participatie van deze burgers.

4. Wat belemmert en bevordert participatie?

Politieke participatie wordt vooral **belemmerd** door beperkte sociale/financiële toegankelijkheid van de samenleving, beeldvorming en wettelijke en financiële regelingen. Een algemene term hiervoor is 'validisme': de (vaak onbewuste) ongelijkwaardige behandeling (discriminatie, marginalisering, stigmatisering) van mensen met een beperking op grond van hun lichamelijke en/of verstandelijke gesteldheid.

- **Fysieke belemmeringen**, waaronder gebrekkige bereikbaarheid, toegankelijkheid en hulpmiddelen van gemeentehuizen;
- **Culturele opvattingen** over mensen met een beperking, bijvoorbeeld dat zij niet objectief kunnen zijn over gehandicaptenkwesties of juist alleen daarover kunnen meepraten;
- **De onmacht van de omgeving** in het omgaan met zaken waar mensen met een beperking tegenaan lopen (lange vergaderingen, stigma's, niet serieus nemen);
- **Financiële belemmeringen**, waaronder onduidelijkheden binnen het systeem van sociale zekerheid;
- **Beperkt bewustzijn en zelfvertrouwen** bij mensen met een beperking zelf die niet ervaren dat zij er met hun talenten en ervaringen toe kunnen doen in de samenleving en politiek.

Politieke participatie wordt **bevorderd** door een omgeving die mensen met een beperking gastvrij ontvangt en door het opheffen van bovengenoemde belemmeringen. Daardoor kunnen hun zelfbeeld, vaardigheden, netwerken en mogelijkheden verbeteren.

- **Een duidelijk beeld** van wat een politieke en bestuurlijke functie inhoudt;
- Mogelijkheden om **vaardigheden te ontwikkelen** via onderwijs, politieke partijen, verenigingen voor mensen met een beperking of publieke activiteiten;
- **Mogelijkheden van ondersteuning** door een mentor, vertrouwenspersoon of persoonlijke assistent;
- Toegang tot de **juiste ondersteuning** op het juiste moment (praktische zaken zoals tolkvoorzieningen en zorg);
- Verhelderen van de gevolgen van politieke participatie voor de **inkomenspositie**;
- Contact met **rolmodellen** die aanmoedigen en daarmee bewustzijn creëren van de mogelijkheden;
- **Aanmoediging** van bestuurders, mogelijkheden om ervaring op te doen en steun bij het invullen van een functie.

5. Wat bevelen wij politieke partijen en gemeenten aan?

Het vergroten van de politieke participatie van mensen met een beperking maakt onderdeel uit van het streven naar een inclusieve samenleving waaraan iedereen, ongeacht de aard van de beperking, actief kan deelnemen.

- **Bewustwording** bij politici, bestuurders en ambtenaren van de rol van eigen aannames en gedrag in het belemmeren/bevorderen van toegankelijkheid en participatie;
- **Gerichte werving, (h)erkenning en versterking** van het potentieel van mensen met een beperking voor maatschappelijke en politieke functies. Bijvoorbeeld door een campagne met rolmodellen van maatschappelijk/politiek actieve mensen met een beperking;

- **Verwelkomen** van mensen met een beperking in de politiek en publieke functies, onder andere via een aanspreekpunt in afdelingen van politieke partijen;
- **Ondersteunen** van mensen met een beperking die zich willen inzetten in een politieke partij of publieke functie via mentorregelingen of persoonlijke assistenten;
- **Vergroten van de toegankelijkheid** (fysiek, financieel en sociaal) van functies voor mensen met een beperking;
- Opnemen van het onderwerp 'toegankelijke politiek' in de **lokale inclusie agenda**;
- Mogelijk maken dat banen in publieke functies van mensen met en zonder beperking **gedeeld kunnen worden**.

6. Wat doen wij?

Als leden van de denktank stellen wij onze ervaringen, expertise en netwerken beschikbaar, bijvoorbeeld door:

- **Adviseren** van politieke partijen over een doelgerichte strategie voor het werven en begeleiden van geschikte kandidaten met een beperking;
- **Pilots uitvoeren** in gemeenten/met politieke partijen, bijvoorbeeld een pilot persoonlijke assistentie waarin stagiaires en studenten begeleiding bieden aan mensen met een beperking;
- **Een visitatie** maken van het beleid en de praktijk van gemeenten rondom politieke participatie. Bijvoorbeeld op de thema's toegankelijkheid, beeldvorming en ondersteuningsmogelijkheden;
- **Uitwisselingsmomenten organiseren** voor mensen met een beperking onderling over hun ervaringen op weg naar of in de politiek;
- **Contact faciliteren** tussen mensen met een beperking die belangstelling hebben in de politiek en politici en bestuurders.

Informatie over de denktank Toegankelijke politiek

De leden van de denktank waren: Jan Troost (voorzitter), Nita Bouwman, Tirzah Lopez, Rhea Elise Khoebal, Mathieu Maanders en Ria de Vries. De denktank werd door Zorgbelang Inclusief in het kader van de Leefbaarheidsalliantie van de provincie Gelderland ondersteund. Contactpersoon is Henk Beltman, via HenkBeltman@zorgbelanginclusief.nl.